

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cena po pošti:

za celo leto . K 84—

za pol leta . K 42—

za četrt leta . K 21—

za 1 mesec . K 7—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12—

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Burna seja narodnega predstavništva.

„Zlati socialisti“ in kapitalistični demokrati zopet združeni

Belgrad, 28. maja. Včeraj je bil v narodnem predstavništvu buren dan. Socialisti in demokrati so to pot zopet vzajemno nastopali, posebno proti ljudski stranki. Govorila sta socialna demokrata Korač in Kristan kot oficijelna govornika demokratske zajednice. Demokrati si niso mogli kaj, da se ne bi zavzeli za bivše zavznike ter so odobraval govora socialistov. Kristanov nastop je zlasti odobraval demokrat dr. Kramer, ki žaluje po ministrskem stolcu, razen njega pa seveda tudi A. Ribnikar in dr. Brezigar.

Belgrad, 28. maja. Ko je posl. Kristan na včerajšnji seji narodnega predstavništva napadel ljudsko stranko, mu je poslanec Sušnik zaklical, da je podpiral komuniste, ko jim je daroval 100.000 K državnega denarja. Kristan na to ni mogel odgovoriti drugega, kakor da se na to posl. Sušnik kot profesor ne razume.

Kristan je govoril o črni internacionali. Pri tem mu je zaklical radikalec Pera Jovanović, da je Kristan »zlati socialist«. Socialisti so na seji kazali posebno mržnjo proti ljudski stranki. Korač in Kristan sta se predvsem zaletavala v dr. Korošca. Kristan se je posebno jezil na dr. Korošca, ker je v Ljubljani na zaupnem shodu ljudske stranke povdarjal, da smatra za edino resne nasprotnike ljudske stranke samo komuniste, s čemer je po Kristanovem ljudska stranka podpirala komuniste, češ, da jim je dajala pogum. Kristan je potihnil, ko mu je posl. Šimrak zaklical, da ljudska stranka s Kristanom vsekakor ne more imeti boja, ker nima nobene stranke za seboj.

Belgrad, 28. maja. V včerajšnji parlamentarni seji je radikalni klub stal čvrsto ob strani ljudske stranke, medtem ko se to ne more reči o poslancih Narodnega kluba, ki so tvorili samo gledalce. Doznalo se je, da je minister za šume in rude Ivica Kovačević intrigiral izza kulis proti Ljudski stranki in v tem smislu delal po inštrukcijah demokratov. To postopanje ministra Hrvatske zajednice dokazuje, da bi bila stranka v boju prej z demokrati nego z Ljudsko stranko. To je tudi razumljivo, ker precejšen del te stranke obstoji iz samih svobodomislecev.

Belgrad, 28. maja. Na včerajšnji seji narodnega predstavništva se je izkazala infamna lažljivost demokratov. Ko je poslanec Banič, ki mu je svoječasno očital demokratski tisk, da je žalil pokojnega predsednika parlamenta dr. Pavloviča, čital izjavo v imenu Jugoslovanskega kluba, ki je ovrгла in ožigosala demokratsko lažljivost, so se demokrati in socialisti kričaje dvignili in odšli iz dvorane. Ko je poslanec Banič prečital izjavo, so jo ostali prisotni poslanci odobraval. Koncem izjave je naglašal posl. Banič, da odloži svoj poslanski mandat, ako se mu dokaže, da je žalil pokojnega dr. Pavloviča.

Belgrad, 28. maja. Na včerajšnji seji narodnega predstavništva je došlo do burnih prizorov med demokrati in parlamentarno zajednico, ki bodo vsekakor vplivali na položaj sedanje vlade, ki je že itak težaven. Demokrati mislijo pač, da bodo pri sedanji vladi ribarili v kalnem.

—o—

Volilni red v razpravi.

Belgrad, 28. maja. Včeraj ob 9. dopoldne je imel sejo odbor za volilni zakon. Z ozirom na to, ker sta bila odsotna St. Protić in dr. Polić, se niso storili nobeni formalni sklepi, temveč se je samo debatiralo. Večina se strinja s tem, da se izvrše neke izpremembe v volilnem zakonu, tako da treba na vsaki listini po 2 kvalificirane kandidata. Na vsakih 35.000 prebivalcev pride po 1 poslanec. Za glavna mesta je določeno, da dobi Belgrad 7, Za-

greb 6 in Ljubljana 4 poslance. Danes odbor za volilni zakon posvetovanje nadaljuje. Razpravljalo se bo v volitvah. Predlog vlade glede narodnih manjšin bo bržkone tako izpremenjen, da imajo poleg ostalih državljanov v naših krajih pravico glasovanja tudi oni prebivalci naše države, ki imajo po mirovni pogodbi za 2 leti opcijsko pravico, ako se takoj izjavijo, da se hočejo te pravice poslužiti.

—:—

Masaryk — izvoljen predsednik češko-slovaške republike.

LDU Praga, 27. maja. (ČTU.) Danes sta se sestali obe zbornici narodne skupščine k skupni seji, da volita predsednika republike. Navzoči so bili vsi ministri razven ministra za zunanje zadeve dr. Beneša, ki se mudi v Parizu. Ko je predsednik Tomašek konstatiral sklepčnost zbornice, so se pričele volitve po listkih. Po skrutinju je naznanil predsednik Tomašek izid volitev: Oddanih je bilo 411 glasovnic, od katerih jih je dobil Masaryk 284, 61 jih je dobil dr. Avgust Nägele od Nemcev. 60 je bilo praznih, 6 glasovnic se je glasilo na razne druge kandidate. Predsednik Masa-

ryk je bil na podlagi volitve izvoljen za predsednika republike. Ko je prosil posl. Lodgeman za besedo, ki pa mu je niso hoteli podeliti, češ, da se seja prekine, je nastal hrup. Ob 13.20 je prišel v dvorano predsednik Masaryk, nakar so nemški poslanci in senatorji z Lodgemanom na čelu zapustili dvorano. Nemški socialni demokrati so ostali na svojih mestih. Predsednik zbornice Tomašek je nato pozdravil predsednika republike Masaryka, ki je prisegel na ustavo in nato zapustil zbornico med viharimi ovacijami.

—:—

PROTI BEGU KAPITALA.

LDU Pariz, 27. maja. (DunKU.) Socialisti so v zbornici predlagali resolucijo, ki zahteva, naj zveza narodov ustanovi mednarodno organizacijo, ki naj skupno ukrepa proti begu kapitala, torej proti davčni prevari. V utemeljevanju svojega predloga izjavljajo, da bi se dalo preprečiti, da denar ne gre čez mejo, samo s tem, da se proti temu skupno nastopi.

EKSPLOZIJA NA UNIVERZI.

LDU Muenster, 27. maja. (DunKU. — Wolff.) V kemičnem laboratoriju tukajšnjega vseučilišča je bilo ubitih 6 dijakov vsled eksplozije. Deset dijakov je bilo težko ranjenih, med njimi eden smrtno nevaren, mnogo pa jih je bilo lahko poškodovanih. Eksploziralo je razstrelivo, ki se je že več let na vseh vseučiliščih brez nevarnosti uporabljalo v učne svrhe.

Odkritje Krekovega spomenika.

Odbor za Krekov spomenik vabi še enkrat vsa kulturna društva naše domovine kakor tudi vsakega posameznika, da se udeleže slovesnega odkritja nagrobnega spomenika dr. Jan. Ev. Kreku, ki se bo vršilo v nedeljo, 30. t. m., po končani slovesni sv. maši v stolnici na pokopališču Sv. Križa.

Odbor za Krekov spomenik.

Skrivnost ruskega boljševizma.

Vsak izmed nas se je gotovo že neštokrat vprašal, kako je mogoče, da se v ogromni Rusiji toliko časa vzdržuje diktatura — ne rečemo razmeroma maloštevilnega razreda industrijskega proletariata, — ampak skupine ljudi, katerih načela in delo seveda še ne predstavljajo Rusije. Zastoj smo iskali ključa do te skrivnosti v vseh mogočih sestavkih in poročilih, ki so se o sovjetski Rusiji pojavljali v dnevnem tisku. Sedaj nam je došlo pojasnilo iz vrst avstrijske socialne demokracije, iz peresa znanega socialdemokratskega pisatelja Otto Bauerja, ki mu že smemo zaupati, da ni zavil resnice na škodo boljševikov.

V svoji brošuri »Boljševizem ali socialna demokracija« dokazuje Otto Bauer na podlagi točnih zgodovinskih podatkov, da je boljševizem s svojo rusko metodo mogoč edino-le v posebnih ruskih razmerah, a tudi tam je njegov obstoj v naprej časovno omejen do gotove dobe, pride prej ali slej in mu napravi konec. Stvar je takale:

Ogromno večino ruskega naroda tvori kmetstvo prebivalstvo. Rusko poljedelstvo je kljub odpravi tlačanstva (l. 1861.) ohranilo svoj fevdalni značaj, pod katerim se kmet ni mogel dobro počutiti. Se-le boljševiška agrarna revolucija je ruskega kmeta v resnici osvobodila. Seveda so si boljševiki stvar z razlaščenjem zemlje mislili prvotno čisto drugače nego so jo razumeli kmetje. S svojim odlokom dne 19. februarja 1918., s katerim so odpravili lastninsko pravico veleposestnikov in odredili, naj se vsa veleposestva: zasebna, državna in cerkvena izroče v upravo kmetiskim agrarnim odborom, so nameravali boljševiki zemljo socializirati. Toda kmetom niti na misel ni prišlo, da bi bili izpremenili gospodarja in bi ostali na zemlji, ki so si jo vzeli, samo najemniki in hlapci. Zemljo so smatrali za svojo neomejeno last in so bili pripravljeni, to po brezkončnih trudih pridobljeno pravico braniti do skrajnosti in proti vsakomur.

Ko se je začela boljševiška vlada v zmislu svojega socializacijskega načrta vti-kati v obdelovanje zemlje in rekvirirati pridelke, so kmetje odgovorili s pasivnim in aktivnim odporom: Obdelali so le toliko zemlje, kolikor so nujno potrebovali za svojo lastno prehrano, drugo so pustili. Tako so ostale ogromne površine plodne zemlje neobdelane in odpadle so silne množine pridelkov. Rekvizijskim komandam so se kmetje dejansko stavili po robu in jih pognali iz vasi, vaške odbore, ki jih je postavila vlada, so pa razbili in razgnali. Kaj je hotela sovjetska vlada proti temu upor, proti volji 100 milijonov ruskih kmetov? Kapitlurala je in pustila kmeta na njegovi zemlji v miru! S tem je seveda prekršila svoja načela o lastninski pravici, a zagotovila si je obstoj. Ruski kmet vidi v boljševiki svojega osvoboditelja, v vsaki protirevoluciji pa se boji prejšnjega gospodarja, ki prihaja, da si zopet vzame zemljo. Zato so kmetje pripravljeni, da branijo diktaturo proletariata proti vsaki protirevolucionarni nevarnosti. Gospodstvo male boljševiške skupine je torej zasidrano in zavarovano v strahu stomilijonskega kmetkega prebivalstva pred izpremembo njegovih sedanjih razmer. Kako se godi pri tem drugim stanovom, kaj delajo boljševiki v me-

stih — za to se ruski kmet ne briga. Dobil je zemljo, ki si jo je želel in se pogreznil vanjo; igro na odru zgodovine je popolnoma prepustil mestnemu proletariatu in buržuaziji.

Prva misel, ki se nam tu vsiljuje je ta: ruski kmet mora biti politično in kulturno še popolnoma neprobujen, do kraja top. In to je v resnici. Tako ga je odgojil prejšnji mnogostoletni absolutistični režim, ki ga je hermetično zaprl proti vsakemu prosvitljenju in ga tako ohranil v politični omrtvelosti. Človek bi pričakoval, da bo radikalni boljševizem postopal čisto drugače in na vse načine skušal kmeta vzbuditi politično in kulturno. A motil bi se.

Ko so boljševiki spoznali, da kmet ni dostopen njihovim načelom, da je pa v svoji omejenosti najboljše opora njihove oblasti, so začeli posnemati zgled prejšnjega carističnega režima in kmeta na njegovi zemlji skrbno ogradili proti vsemu zunanemu svetu. Sli so tako daleč, da so izdelali in uveljavili tako umetno sestavljen volilni red za gubernijske sovjetske zbore, da imajo v njem večino vedno zastopniki mestnih svetov. V mestih volijo zastopnike v gubernijski zbor direktno, po vaseh indirektno, v mestih pride po en zastopnik na 2000 prebivalcev, na deželi na 10.000! Sedaj bomo razumeli, kako so v gubernijskih svetovih mogle biti sklenjene postave, o katerih smo slišali in se zgražali — n. pr. o odpravi zakona in podobnem —, in o katerih ne moremo misliti, da bi se z njimi strinjal ruski mužik.

Kaj takega si da dopasti pač le popolnoma neizobražen, politično neprebujen in neorganiziran razred. Zato je topost ruskega kmeta tako dragocena za boljševike in zato jo skušajo ohraniti z vsemi sredstvi. Kjer to ne gre izlepa, »uporabljajo teror, tako da je vsaka večja, očitnejša agitacija med kmeti skoroda nemogoča.« Tako piše Bauer. Sedaj bomo razumeli tudi to, zakaj se nič ne sliši o kakem gibanju med ruskimi kmeti, ki bi kazalo, da so se začeli vsaj malo prebujati. Kakor hitro bi se ruski kmet politično zavedel, bi mogel tudi ob vseh sedanjih omejitvah njegovih političnih pravic samo temeljem svoje številčne premoči; takoj vreči diktaturo proletariata in jo zameniti z diktaturo kmetov.

Kulturna in politična zaostalost ruskega kmeta je torej predpogoj boljševiške oblasti na Ruskem. To se pravi boljševizmo bo padlo tisti hip, ko se bo ruski kmet prebudi iz svojega duševnega spanja in to se bo zgodilo prej ali slej — zakon narave je tak! Kajti to spanje ruskega kmeta ni smrtna bolezen, ampak le težka mora. Boljševikom vse njihove politične zvijače in nasilja ne bodo nič pomagala. Delo socialnega demokrata dr. Bauerja, ki razkrija skrivnost boljševiške moči v Rusiji, bo moralo biti merodajno za delavsko socialno gibanje vseh raznih struj, ki nočejo katastrof.

Izpred porotnega sodišča.

ROPAR PRED POROTO.

Mizar Jože Gorjanc rojen leta 1894. v Setniku pri Polhovem gradu, jako delamržen človek, je bil zaradi tatvine že dvakrat kaznovan. Odkar je prišel od vojakov, mu ne diši nobeno delo; z veriženjem in s tatvino se preživlja.

V prvi polovici januarja je v bližini Črnega vrha nad Polhovim gradcem trikrat gorelo in sicer je zgorel 4. januarja v Setniku Tomažu Sušniku kozolec: škoda je bilo 34.900 kron. Pri Janezu Pustavru na Pustem vrhu (Butajnovu) je pogorel 13. januarja hlev, pod, senik: škoda 70.590 K in 15. januarja je pogorel Anton Trobec v Črnem vrhu hlev z vsemi pridelki in z vsem gospodarskim poslopjem: rešili so le živino: do 100.000 kron znaša škoda. Splošna ljudska govorica je bila, da je požgal Gorjanc, toda radi pomanjkanja dokazov, za to ga ni mogoče preganjati, a obstoja sum, da je Gorjanc zadnji požar budi sam zanetil ali ga dal po kom dru-

DVANAJSTINE IN CARINE.

Belgrad, 28. maja. Včeraj ob 10. dopoldne je imel finančni odbor svoj sestanek, na katerem so razpravljali o vladni predlogi zakona o dvanaajstinah. Na seji je došlo do odpora proti ministrski naredbi v mnogih točkah. Danes se bo razpravljalo vprašanje carin.

POLJSKA MIROVNA PONUDBA.

LDU Dunaj, 28. maja. (DunKU.) Kakor javljajo listi po »Kurjeru Lwowskem«, je naslovila poljska vlada zopet novo mirovno noto na sovjetsko vlado.

NEMIRI NA TEŠINSKEM.

LDU Dunaj, 28. maja. (DunKU.) Kakor javljajo listi iz Moravske Ostrove, se nadaljuje streljanje v glasevalnem okrožju, pri čemer je bilo mnogo oseb ranjenih. Včeraj je nastopilo vojaštvo entente. Italijanske čete so zasedle deset jam v karvinskem premogokopu.

gem zanetiti, ker je takrat, ko je gorelo pri Antonu Trobecu v Črnem vrhu, izvršil roparski napad na Trobecovi posestvi. Trobec ima namreč dve posestvi: eno v Setniku, katero obdeluje Trobec s svojo ženo, hčerjo in s sinom sam in drugo v Črnem vrhu, ki ga obdelujeta njegovi starejši hčeri s posli. Trobec velja za bogataša in se je govorilo v občini, da je dal 80.000 K kolkovati. Ko je 15. januarja zvečer ob pol 7. uri opazil Trobec, da gori njegovo posestvo v Črnem vrhu, je hitel s svojimi sinovi tja gasiti, doma na Setniku so ostali le njegova žena Julija Trobec, hči Katarina in dekla. Okrog četrta na 10. uro se odpro vrata in v hišo stopi neznani človek, kateri je zahteval, da naj gospodinja precej prižge luč. Gospodinja je ubogala; pred njo je stal velik, vojaško oblečen človek s puško, ki jo je osorno vprašal, če imajo požar; ona misleč, da stoji orožnik pred njo, je pritrdila, nakar je neznanec nameril puško proti njej in zahteval, naj mu hitro prinese ves denar, če ne bo njena smrt, zagrabil je za petelina, ona se je tako prestrašila, da se je vsa tresla in ni mogla izpregovoriti; stopila je k skrinji in jo drpla, nakar je ropar vzel sam denar iz predalka in ga spravil: okrog 14 tisoč kron je odnesel. Ropar je imel vojaški plašč in črn trak od ušes do ušes pod nosom, da je zakrival brke. V tem roparju je spoznala Jera Trobec Gorjanca.

Gorjanc zanikava, da bi bil on izvršil rop.

Porotnemu senatu predseduje dvorni svetnik Regally, votanta sta nadsvetnik Žebre in svetnik Einspieler, obtožbo zastopa dvorni svetnik Trenz, Gorjanca zagovarja dr. Švigelj. Izrečali so 12 porotnikov in enega namestnika.

Gorjanc pravi, da ni kriv in da ni ničesar zagrešil, bil je na Setniku 14. januarja, zvečer je prišel v Ljubljano, 15. januarja zvečer je prišel h Kuclerju, očetu tistega Kuclerja, s katerim sta z Gorjancem nekoč skupno kradla.

Nato prične dvorni svetnik Regally zaslišavati Gorjanca, on odgovarja s cinizmi in smehom. Dobro rejen je, govori pa zelo tiho. Gorjanc pravi, da ni kriv. V poldrugem mesecu je zapravil 2000 K. Na opombo dvornega svetnika Regallyja, da je pri policiji drugače govoril, kakor pri sodišču, odgovori Gorjanc cinično: Policija tako neumno vpraša, da človek ne ve, kaj bi odgovoril.

Ob zaključku poročila se zaslišavanje Gorjanca še ni končalo. Zaslišanih bo še devet prič. Porota utegne danes zborovati pozno v noč, ker se bo še danes razsodilo tudi o roparskem napadu v Selcih pri Panceh, katerega so obtoženi Jože Bohutnik in Ivan Bohutnik iz Zadvora ter mesar Jože Kosec iz Spodnje Šiške.

Kaznovan veleveržnik.

Ljubljana, 28. maja. Kazenski senat pri odseku za prehrano je potrdil v polnem obsegu razsodbo osrednjega verižniškega urada za Slovenijo, s katero je bil obsojen Slavko Planinšek zaradi veriženja in navijanja cen moka na 20.000 kron globe in v 5 mesecev zapora. Planinšek pa sedi tudi v zaporih tukajšnje deželne sodnije, ker je naznanjen zaradi goljufije.

Zelo umazana zadeva je bila takole: Slavko Planinšek se je peljal v Belgrad k centralni upravi, kjer se je predstavil kot zastopnik Trboveljske družbe, za kar ni bil upravičen in pooblaščen, in je tam sklenil zaključek za 7 vagonov bele moke 0 in za 3 vagonne krušne moke in sicer po ceni za belo moko 10 kron in za krušno moko 8 kron za kilogram. Planinšek je prišel nazaj v Ljubljano, kjer se je predstavil ravnateljstvu Trboveljske premogokopne družbe in mu ponudil v nakup lastno moko in sicer 5 vagonov bele moke po 12 kron. 2 vagona krušne moke pa po 9 kron za kilo. Od ravnateljstva v Ljubljani so poslali Planinška v Trbovlje h konzumu, kjer je

sklenil kupčijo za 7 vagonov bele moke. Ker sta mu preostala dva vagona krušne moke, jo je prodal konsumnemu društvu za ljubljansko okolico v Spodnji Šiški in sicer po 9 kron 50 vin. kilogram. Ker mu je ostal na razpolago še en vagon moke, se je peljal na Majdičev mlin v Kranju, kjer je bila moka, da ga Majdiču ponudi v nakup in zato, da se odpošlje moka po njegovem ključu. O celi Planinškovi zvičajni kupčiji so pa izvedele oblasti, katerim je bilo sumljivo, ker jim Slavko Planinšek še ni bil znan. In došlo se je, da Slavko Planinšek ni zastopnik Trboveljske družbe, vsled česar so stavili pod zaporo 10 vagonov moke, katera je zapadla, toda ker je še vedno last centralne uprave, le v toliko, da sme razpolagati z njo le odsek za prehrano, ki jo porabi za aprovizacijo rudokopov.

Če bi se bila »kupčija« Planinšku posrečila, bi bil zaslužil s to manipulacijo malenkost 215.000 kron, kar bi bili plačali delavci.

Politične novice.

+ Vprašanje parlamentarnega predstava. Belgrajska »Epoha« doznava, da bodo poslanci zahtevali, naj se čimprej izvrši volitev parlamentarnega predsednika. Demokratski kandidati so dr. Veljković, Nasta Petrovič in Todor Stanković, medtem ko je kandidat parlamentarne zajednice dr. Medaković.

+ Ratifikacija saintgermainске mirovne pogodbe v francoski zbornici. 26. t. m. je francoska zbornica razpravljala o saintgermainski mirovni pogodbi. Večina poslancev je naglašala, da se je z Avstrijo pretrdo ravnilo; nekateri so bili mnenja, da bi se bivša monarhija ne bi smela razbiti. Sembat je naglašal, naj Francija deluje na to, da se sklone gospodarski zveza narodov osrednje Evrope. Millerand je pojasnil, da more le zveza narodov dovoliti združitev Avstrije in Nemčije. Tardieu je zagovarjal mirovno pogodbo in opozoril, da je z njo razbita Avstro-Ogrska, ki je razpolagala z močjo 50 milijonov prebivalcev, da jo na migljaj Nemčije uporabi proti Franciji in zaveznikom. Danes stoji na njenem mestu države, ki so navdušene za Francijo. Za ratifikacijo so končno glasovale vse stranke razen socialistov.

Dnevne novice.

— Imenovanje. Vladni tajnik dr. Ferdinand Tomažič je imenovan za ministrskega tajnika v VII. činovnem razredu.

— Politični katekizem je dovezan in se dobiva od danes naprej v tajništvu SLS, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje. Cena 6 K. Tajništvo Slov. ljudske stranke v Ljubljani.

— Izpremembe voznega reda na južni železnici. Pričenši s 5. junijem vozita na progi Maribor - Špilje - Ljutomer poleg sedanjih rednih vlakov še nastopna osebna vlaka: Vlak št. 52/1303 odhod iz Maribora ob 16.47, prihod v Ljutomer ob 19.52, in vlak št. 1826/53 odhod iz Ljutomer ob 17.31, prihod v Maribor ob 20.46. Nadalje vozijo na progi Grobelno-Rogatec od 5. junija nadalje vlaki: Mešani vlak št. 2901 odhod iz Grobelna ob 7.50, prihod v Rogatec ob 9.12, mešani vlak št. 2903 odhod iz Grobelna ob 13.50, prihod v Rogatec ob 15.17, mešani vlak št. 2905 odhod iz Grobelna ob 19.10, prihod v Rogatec ob 20.24. V nasprotni smeri vozijo: Mešani vlak št.

2902 odhod iz Rogatca ob 5.16, prihod v Grobelno ob 6.38, mešani vlak št. 2904 odhod iz Rogatca ob 10.17, prihod v Grobelno ob 11.42, mešani vlak št. 2906 odhod iz Rogatca ob 16.40, prihod v Grobelno ob 18.10. Vsi ti vlaki imajo zvezo z vlaki na glavni progi Maribor-Ljubljana. Od 6. junija nadalje bo vozil tovorni vlak št. 813 tudi potnike iz Celja do Zidanega mosta. Odhod iz Celja ob 7.27, prihod v Zidani most ob 8.20. Ta vlak je za izletnike, zlasti za posetnike Rimskih Toplic, izredno ugoden.

— Povišanje pristojbin v čekovnem prometu. Ministerstvo za pošto in brzojav je povišalo z odlokom št. 14.602, z dne 24. maja 1920, počeni s 1. junijem t. l. pristojbine v čekovnem prometu pri kr. pošti. ček. uradu v Ljubljani, in sicer: 1. manipulacijsko pristojbino na 20 vin. od vsakega uradnega opravila (vknjižbe), ki se vrši na račun; 2. pristojbino za inkaso poštne nakaznice na 10 vin.; 3. provizijo do 10.000 kron na pol pro mije; 4. cene za položnice na 12 vin. od komada; 5. ceno za čekovni zvezek po 50 listov na 12 K brez kolkovine. Seznami za čeke se bodo oddajali: veliki format (50 nakazil) za 1 K, mali format (20 nakazil) za 50 vin., seznami za položnice, veliki format po 15 vin., mali format po 10 vin., zavitki po 15 vin.

— Nove poštne pristojbine. Poštno ravnateljstvo poroča: Kakor smo opazili, ne pozna še občinstvo novih pisemskih pristojbin. Vsled nezadostnega frankiranja trpe naslovniki v očigled sedanjim pristojbinam občutno škodo, ker morajo vsi poštni uradi nezadostno frankovane ali povsem nefrankovane pisemske pošiljke obremenjevati predpisanim kazenskim portom. Da ne bode pritožb, opozarjamo vnovič, naj se vsak predno odpošlje pismo ali dopisnico itd. prepriča je-li pravilno frankovana.

— Uvedenje selske službe. Z dnem 1. junija 1920 se uvede pri kr. poštnem uradu Polzela dostavljanje poštinih pošiljatev po selskem pismonoši v sledeče vasi: I. okraj Orova ves, Breg, Ločice; II. okraj Podvin, Zaloze, Novi Kloster. Dostavljanje se bo vršilo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju pa vsak torek, četrtek in soboto.

— Premeščenje beneškega arzenala v Pulj. Topniško ravnateljstvo v Benetkah je objavilo odredbo, da se s 1. julijem t. l. zapre tamkajšnji arzenal, delavci pa premestijo v Pulj, Spezio, Taranto in Maddaleno. Delavcem, ki se prostovoljno prija-

vijo za premestitev, se obetajo znatne ugodnosti: 2-mesečni dopust s plačo, 500 lir namečka za delavca samega, 200 lir za soprogo in po 100 lir za vsakega otroka. Beneško časopisje razburjeno protestira proti opustitvi arzenala v Benetkah.

— Valute na zagrebški borzi 27. t. m. Dolar (1) : 100 K, avstr. krona (100) : 59 K, bolg. lev (100) : 180 K (blago), carski rublji (100) : 160 K, 20 kronski zlat : 420 K (blago), angl. funt (1) : 460 K (blago), franc. franki (100) : 840 K (blago), marka (100) : 297 K, rum. lej (100) : 248 K; ital. lira (100) : 600 K.

Ljubljanske novice.

Ij Ljubljanska duhovščina s stolnim kapljem na čelu se bo v soboto, dne 29. t. m. ob desetih poklonila gospodu knez-škofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču, da mu izrazi ob sedemdesetletnici svojo udanost in častitke.

Ij Minister Stojan Protić je došel v Ljubljano v sredo popoldne. Včeraj popoldne je sprejel pri dr. Brejcu poverjenika prof. Remca, dr. Verstovška, dr. Gosarja in inženirja Serneca. Dalje je sprejel dr. Šavnika in dr. Lukana ter zastopnika trg. zbornice Ogrina in dr. Windischerja. Popoldne je v spremstvu predsednika dr. Brejca obiskal Grad ter posetil škofa Jegliča ter župana dr. Tavčarja. Danes se je odpeljal na Bled. Med potjo obišče škofove zavode v Št. Vidu.

Ij Slavnostna telovadna akademija o priliki 70 letnice škofa ljubljanskega bo v nedeljo, dne 30. maja 1920 ob 5. uri pop. v velikih dvorani »Uniona«. Sodeluje vojaška in salezijanska godba. Pri telovadbi se proizvajajo točke mariborskega telovadnega programa. Vstopnice se dobe v predprodaji v Jugoslovanski knjigarni. Pri akademiji se izroči diploma častnega članstva. Diplomlo je izdelal g. prof. Porenta.

Ij Koncert »Ljubljane«, ki se bo vršil v soboto, 29. maja ob 9. zvečer v proslavo 70 letnice ljublj. škofa dr. A. B. Jegliča, bo kakor kaže spored, jako bogat in lep. Vsaj po dosedanjem nastopanju »Ljubljane«, ki je s svojo nalogo po splošnem priznavanju jako častno rešila, lahko upravičeno sodimo, da vam bo koncert tudi tistim, ki nimajo nikake glasbene izobrazbe, donesel obilo veselja in užitka. Izbrane so res samo take pesmi, ki jih rado poslušajo uho in segajo globoko v srce. Pa naj bodo že izvirne umetne slovenske ali pa narodne koroške in druge slovenske, slovaške, srbske, hrvatske, črnogorske in cel venec. bosanski.

Hkrati ne smemo — kar je najvažnejše izpustiti iz vidika dejstvo, da je koncert odločen v to, da se krščansko-socialna organizacija po svojem najmlajšem odseku slovesno pokloni največjemu Jugoslovancu, največjemu, najboljšemu prijatelju delavstva, možu, ki mu je istotako — kaj pravim istotako! — ne! veliko bolj ljuba žuljava desnica preprostega delavca, ki s poštenim delom služi sebi in svoji družini vsakdanjega kruha, kot z biseri in briljanti okrašena roka njega, ki živi od tujege truda in znoja. Zato zlasti mi delavci ta večer pokažimo svojo ljubezen in hvaležnost do tega našega največjega zagovornika z najštevilnejšo udeležbo.

Ij Člani Konsumnega društva naj se udeležijo polnoštevilno podoknice in koncerta v »Unionu« v proslavo prevz. škofa v soboto 29. maja in istotako v nedeljo po škofovi maši slavnostnega dkritja Krekovega spomenika na pokopališču Sv. Križa.

Ij Spored koncerta »Ljubljane« v soboto, dne 29. maja: Mešani zbor: 1. Stanko Premrl: »Z glasnim šumom s kora«. 2. Dr. A. Schwab: »Zdrava Marija!«. 3. E. Adamič: »Večerna pesem I.« 4. Dr. G. Ipavc: »Milada«. 5. Dr. G. Krek: »Idila«. 6. Fr. Gerbič: a) »Četiri godišnje dobe«, b) »Klic pomladi«. — Kratek odmor. Moški zbor: 7. O. Dev: a) »Vigred približa se«, kor. narodna, b) »Dober večar, lubo dakle«, kor. narodna. 8. Bajuk: »Sijaj, sijaj solnce«, kransjaka narodna. 9. Pokorny: a) »Bole-raz«, slovaška narodna, b) »Pasol Janko tri voly«, slovaška narodna. 10. O. Dev: »Veseli letni časi«, slovenska nar. 11. Fr. Kimovec: »Lepa Mara«, srbska narodna. 12. F. Vilhar: »Teško travu«, črnogorska narodna. 13. Bajuk: »Djevojka je ružu brala«, hrvatska narodna. 14. F. S. Vilhar: »Smilje i bosilje«, bosen. narodne. — Med petjem je vstop v dvorano prepovedan. — Vstopnice in »Besedilo k koncertu« se dobivajo v predprodaji v Dolenčevi trafiki, Prešernova ulica 54, in na dan prireditve pri blagajni. — Začetek točno ob 9. uri zvečer. Konec ob pol 11. uri.

Ij Sestanek zvezinih voditeljev. Vabim danes zvečer ob 7. uri vse vaditelje O. Z. k važnemu in nujnemu sestanku v pisarno O. Z. — Predsednik.

Ij Zahvala. Podpisana se tem potom iskreno zahvaljuje vsem udeležencem za izkazano sožalje in spremstvo pri pogrebu pokojnega moža Matevža Kosmača, posebno pa članom »Prometne zveze«.

uradništvu in ostalim tovarišem železničarjem. Bog plačaj vsem skupaj. — Marija Kosmač.

Ij Policijsko ravnateljstvo opozarja na svoj razglas z dne 25. maja 1920, št. 647/I. Preds, po katerem morajo vsi hišni posestniki, hišni oskrbniki in drugi obvezanci za zglasitev stanovanecov takoj prevzeti na bližnjih policijskih stražnicah tiskovine za popisovanje prebivalstva ter jih točno izpolniti — sicer bi zapadli strogi kazni. To popisovanje je važno za vsakega, ker bo tvorilo podlago pri reklamaciji raznih volitev.

Ij Jutri cvetlični dan DJM. Ij Jutri ob pol 18. uri promenadni koncert v Zvezdi v prid cvetličnemu dnevu DJM.

Ij Prodaja zaplenjenih konj. V soboto dne 29. maja se bosta prodala na Zelenem hribu ob Dolenjskem kolodvoru dva zaplenjena konja potom javne dražbe. Pričetek dražbe ob 4. uri popoldan.

Ij Detektivni ne puste nobenega v miru, to bridko resnico je čutil te dni Jože Trampuš iz Štjaka, kateri je bil zaradi verizništva že tudi na sodišču kaznovan. Od tabakarne do tabakarne si je nabral po nahrbtniku tobaka; toda ti nesrečni detektivni so ga aretirali in privedli na verižniški urad, kjer so ga nagradili s 500 kronami globe in 14 dni zapora; tobak se mu je zaplenil in izročil tobačni tvornici. Izročili so ga v kaznovanje tudi finančni oblasti. Za odhodnico iz Ljubljane se mu po prestatih mukah na policijskem ravnateljstvu povedalo, da ne sme več priti v Ljubljano.

Razne novice.

r Valuta. Neki ameriški list prinaša dve sličici, ki sta šaljivi in tragično-značilni za stanje valute. Prva: Neki rojak piše iz starega kraja: »Prišel sem v banko, vrgel na mizo bankovec za sto dolarjev ter vprašal blagajnika, koliko jugoslovanskih kron dobim zanj. Blagajnik se mi je do tal priklonil ter rekel: Kolikor hočete, gospod.« — Druga: Neka njujorska banka, ki ima v Jugoslaviji svojo filijalko, pošilja vsa pisma v Jugoslavijo brez znamk. Znamka za pismo velja pet centov, dočim mora filijalka v Jugoslaviji plačati za nefrankirano pismo 40 vinarjev kazni. Banka ima torej pri vsakem pismu nad pet kron dobička. — Seveda bo ta vesela razizgarnost Američanov radi dolarja kmalu nehala, ker dolar vsak dan pada.

r Pomanjkanje papirja v Ameriki skrbni in zanima vso javnost. Več strokovnjakov, med njimi tudi kralj časopisja Hearst so mnenja, da se mora omejiti trošenje papirja. Pravijo, da v 25. letih ne bo nobenega gozda v Ameriki več, če bodo časopisi izhajali v takem obsegu kot do zdaj. — Značilno je, da se povsod opaža pomanjkanje papirja in ni gotovo, da bo v doglednem času nastopila resna kriza v tem oziru.

r Mrtvi dirigent. V draždanski operi so nedavno priredili koncert njenega orkestra, ki ga je vodil umrli dirigent iste opere — Arnošt Schuh. Člani gledališkega orkestra so sedeli kakor ponavadi pri simfonijskih koncertih na odru, a na dirigentovskem podiju so postavili ozko platneno steno, na kateri si lahko opazil filmovo sliko Schuhjevo. Umrli Schuh je dirigiral predigro k »Čarostrelcu«, »Tannenhäuseru« in »Oberonu«, kjer si je eden izmed godcev dovolil majhno samovoljno fermato, katere pa filmirani dirigent ni mogel popraviti. Ali napako je orkester naglo korigiral in vse je šlo spet gladko naprej.

r Bivanje v šotorih. V mestu Syracuse tako hudo primanjkuje stanovanj in hiš, da bo s prvim majem najmanj 2000 družin prisiljenih živeti v šotorih na prostem. Trdke, ki prodajajo šotore in tozadevne potrebine pravijo, da se bo letos doseglo v prodajanju rekord. Kljub temu, da kupujejo šotore večinoma revne družine so profiterji poskočili s cenami tako, da bodo letos stali za 40 procentov več, nego so bili lansko leto. Toda to je šele začetek in trgovci pristojujo izjavljajo, da bodo stvari šle še veliko navzgor, dasi ne morejo še povedati za koliko. Oni trdijo, da je vzrok temu, ker so se surovine neprimerno podražile in ker se je produkcija znižala. Ako bi dala vlada na trg svoje vojaške šotore, kateri leže v skladiščih, bi brez dvoma mnogo pomagala ljudem.

Širite »Večerni list«!

Narodno gledališče.

Opera.

Petek, 28. maja »Il Trovatore«. Ab. D.

Drama:

Petek, 28. maja »Pohujšanje v dolini Šentflorijanski. Abon. A.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.